

Academia Istropolitana a životné prostredie

Komplexný prístup k riešeniu environmentálnym problémom vyžaduje ľudí so schopnosťou syntetizovať a rozhodovať. Na Slovensku, ale i v ostatných stredo- a východoeurópskych postkomunistických štátoch, je veľa vynikajúcich odborníkov v jednotlivých úzko špecializovaných oblastiach, ktorým ale predchádzajúci centralizovaný systém neumožnil vzdelávať sa v oblasti rozhodovania a zúčastňovať sa na plánovaní.

Jednou zo vzdelávacích inštitúcií, ktorá otvára dvere absolventom najrôznejších vysokých škôl, je Academia Istropolitana, novovytvorená škola postgraduálneho vzdelávania (advanced studies), poskytujúca denné štúdium v jedno- a dvojročných programoch: Plánovanie a manažment v životnom prostredí, Ochrana architektonických pamiatok a sídiel, Škola verejnej správy a Profesionálny program z aplikovanej ekonómie. Ročný kurz *Plánovanie a manažment v životnom prostredí* je interdisciplinárne orientované štúdium s dôrazom na filozofické, sociálno-ekonomické, politické, ale aj organizačno-riadiace aspekty ochrany životného prostredia.

Program postgraduálneho environmentálneho vzdelávania bol zostavený podobne, ako sú koncipované rovnako orientované kurzy na niektorých západoeurópskych, amerických a austrálskych univerzitách. Využili sa skúsenosti a informácie z jednotlivých vedeckých, a predovšetkým i pedagogicky úspešných pracovísk tak, aby sa budúcim poslucháčom umožnila prí-

prava na praktické zvládnutie stratégie trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti.

Úlohou tohto programu je posilniť vzdelávanie v oblasti medzinárodnej environmentálnej politiky, plánovania a manažmentu s hlavným zameraním na stredoeurópske a východoeurópske štáty. Medzinárodné zameranie programu umocňuje skutočnosť, že všetky prednášky a semináre prebiehajú v anglickom jazyku, ktorý je komunikačným prostriedkom medzi prednášajúcimi z mnohých európskych i zaoceánskych krajín a poslucháčmi zo strednej a východnej Európy.

Cieľom programu je :

- zabezpečiť vzdelanie pre ľudí zodpovedných za rozhodovanie a tvorbu stratégie a politiky v štátnom aj súkromnom sektore,
- poskytnúť študentom teoretický základ, praktické skúsenosti a interdisciplinárny pohľad na riešenie environmentálnych problémov,
- prispieť ku skvalitneniu úrovne pedagogických pracovníkov na Slovensku v oblasti environmentálneho vzdelávania, poskytnúť im a ich študentom možnosť rozvoja spolupráce so známymi zahraničnými pracoviskami,
- vytvoríť medzinárodnú sieť učiteľov a odborníkov v oblasti environmentálnej politiky, zameranú na výmenu skúseností a informácií.

Absolvoventi štúdia získajú kvalifikáciu potrebnú na riešenie komplexných problémov environ-

mentálnej politiky a manažmentu v strednej a východnej Európe. Budú schopní zúčastňovať sa na tvorbe optimálnej domácej environmentálnej politiky so zreteľom na ekonomické a právne aspekty v zahraničí.

Program je určený pre absolventov prírodovedného, technického i spoločensko-vedného vysokoškolského štúdia, ktorí sa chcú špecializovať na environmentálnu politiku, plánovanie a manažment.

Štúdium je rozdelené na 3 časti (trimestre). Každý obsahuje prednášky, semináre, terénne cvičenia a individuálne štúdium. Kurz sa končí seminárom, kde študenti prezentujú svoje poznatky a vedomosti z príslušného predmetu. Každý trimester končí seminárnym týždňom, počas ktorého študenti prezentujú výsledky svojej práce na projektoch. Súčasťou študijného programu sú aj krátke (jednodňové) exkurzie a jedna týždňová exkurzia. Na konci tretieho trimestera sú záverečné skúšky a obhajoba odborného projektu.

Po úspešnom ukončení dostanú absolventi osvedčenia o absolvovaní ročného postgraduálneho štúdia v odbore plánovanie a manažment v životnom prostredí.

Program štúdia obsahuje aj krátke konferencie a semináre zamerané na konkrétne problémy v ochrane a tvorbe životného prostredia. Sú organizované tak, aby sa ich okrem poslucháčov Academie Istropolitany mohli zúčastniť i odborníci zaoberajúci sa environmentálnou problematikou.

Počas prvých dvoch akademických rokov mal program Plánovanie a manažment v životnom prostredí nasledujúcu štruktúru:

I. trimester:

- Environmentálna filozofia, politika a etika,
- Globálne environmentálne problémy,
- Všeobecná ekológia,

- Problémy životného prostredia strednej Európy,
- Ekonomické aspekty ochrany a tvorby životného prostredia,
- Právne aspekty environmentálnej politiky,
- Energia a životné prostredie,
- Štatistika v environmenálnych štúdiách.

II. trimester

- Informačné systémy o životnom prostredí,
- Environmentálny diaľkový prieskum Zeme,
- Monitoring znečisťovania životného prostredia,
- Manažment v kvalite ovzdušia,
- Manažment v kvalite vody,
- Manažment v kvalite pôdy,
- Manažment tuhých odpadov,
- Krajinový manažment.

III. trimester

- Ochrana prírody,
- Ochrana pamiatok,
- Problémy v životnom prostredí miest,
- Hodnotenie vplyvov na životné prostredie,
- Plánovanie využitia zeme,
- Regionálny rozvoj,
- Environmentálne prognózy,
- Environmentálna politika.

Po prvých dvoch rokoch existencie programu začala Academia Istropolitana intenzívne spolupracovať s programom PMŽP Manchester Metropolitan University z Veľkej Británie. Jej pedagógovia sa začali významne podieľať na výučbe, čo sa odrazilo i v čiastočnom prebudovaní študijného programu. Veľmi dobré kontakty sa vytvorili aj s belgickou univerzitou v Gente a s Technickou univerzitou vo Viedni. V súčasnosti vyučovanie prebieha väčšinou v intenzívnych 1–2 týždňových blokoch. Niektoré kurzy sa učia priebežne počas 8–11 týždňov v rámci celého školského roka.

Prvý trimester sa začína mesač-

ným intenzívnym kurzom angličtiny. Odborná časť je zameraná na:

- socioekonomické štúdiá (zastúpené predmetmi: európske environmentálne právo a environmentálna ekonómia),
- environmentálne metódy (štatistika a získavanie dát),
- úvod do environmentálnych vied (globálne environmentálne problémy, environmentálna politika, ekológia).

Blok kurzov uzatvára integrovaná prípadová štúdia, ktorá zhrnie a prakticky preverí vedomosti získané počas trimestra.

V druhom trimestri pokračujú

- socioekonomické štúdiá predmetmi: slovenské environmentálne právo, hodnotenie vplyvov na životné prostredie (EIA) a audit, environmentálna politika, environmentálna psychológia,
- environmentálne metódy (geografické informačné systémy),
- vodné hospodárstvo,
- seminár k projektom.

Tretí trimester je venovaný praktickým problémom v oblasti

- environmentálnych vied (prevencia a monitoring znečisťovania, hodnotenie krajiny, ochrana prírodných a kultúrnych pamiatok),
- seminár k projektom.

Program zabezpečuje vedúci programu v spolupráci s asistentmi. Poradnú Radu programu, ktorá sa zúčastňuje na odborných konzultáciách a formovaní programu, ako aj na pedagogickom procese, tvorí 5 medzinárodne uznávaných odborníkov z troch krajín.

Program Plánovanie a manažment v životnom prostredí, na rozdiel od niektorých podobných environmentálne orientovaných vzdelávacích projektov, je postgraduálnym typom s dennou formou štúdia. Je teda určený výhradne pre absolventov s úplným vysokoškolským vzdelaním. Väčšina výučby prebieha v angličtine, čo umožňuje veľmi efektívny transfer

informácií študentom z viacerých európskych krajín. Štúdium je bezplatné s možnosťou uchádzať sa o štipendium. Program je flexibilný, umožňuje zúčastneným pedagógom tvorivo uplatniť najnovšie poznatky z významných svetových pracovísk a aplikovať nové netradičné vyučovacie metódy, ako aj postupne dopĺňať, príp. čiastočne meniť jeho štruktúru.

V priebehu štyroch rokov existencie si tento program získal dobrú pozíciu aj v zahraničí. Na výučbe a príprave vzdelávacích programov sa zúčastnili desiatky renomovaných odborníkov z USA, Kanady, Veľkej Británie, Holandska, Belgicka, Nemecka, Rakúska, Českej republiky a Slovenska. Mnohí lektori sú významnými vedecko-pedagogickými osobnosťami z popredných svetových akademických pracovísk, iní zastávali alebo zastávajú významné posty na ministerstvách životného prostredia, v Európskej únii a v Rade Európy.

Medzinárodný charakter vzdelávania reflektuje aj skladba absolventov i súčasných frekventantov programu. Plánovanie a manažment v životnom prostredí navštevovali a navštevujú okrem domácich i poslucháči z Rumunska, Veľkej Británie, Poľska, Ruska, Ukrajiny, Litovska, Moldavska a Českej republiky. Medzinárodnú reputáciu programu a celej inštitúcie zvyrazňuje viacnásobná nominácia na cenu Hannah Arendt.

Vladimír Ira
Martina Vagačová

